

Prof. zw. dr hab. Adam Korzeniowski
Akademia Muzyczna im. K. Pendereckiego
w Krakowie

Recenzja
w postępowaniu habilitacyjnym dr Jarosława Chacińskiego,
sporządzona w związku z powołaniem przez Senat
Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
(Uchwała nr 25/2024)

I. Podstawowe dane o kandydacie do stopnia doktora habilitowanego

Dr Jarosław Chaciński jest aktualnie pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Uniwersytecie Pomorskim w Słupsku. Jego dotychczasowa kariera zawodowa przebiegała przez wiele funkcji i stanowisk. Niektóre z nich piastuje po dzień dzisiejszy. Stanowiska w hierarchii uczelnianej wiodły go tradycyjnie poprzez asystenturę, stanowisko adiunkta – z chwilowym przeszerogowaniem na starszego wykładowcę, a od 2021 roku ponownie adiunkta.

Warto dodać, że był On również przez rok wokalistą w bardzo cenionym Polskim Chórze Kameralnym Schola Cantorum Gedanensis, a od 2020 roku swoją aktywność naukową związał również z Komitetem Nauk Pedagogicznych PAN.

Ważnym wydarzeniem w kształtowaniu własnej kariery zawodowej było uzyskanie 21 listopada 1996 roku na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego – stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie Pedagogiki.

Tytuł rozprawy doktorskiej: **„Pomiar skuteczności kształcenia nauczycieli muzyki w zakresie akompaniamentu do piosenki szkolnej”;**

promotor: prof. dr hab. Bolesław Niemierko

recenzenci: prof. dr hab. Elżbieta Kilińska, prof. dr hab. Krzysztof Kruszewski,
prof. dr hab. Lech Mokrzecki

W przedstawionej dokumentacji nie znajdujemy informacji o ubieganiu się wcześniej przez dr Jarosława Chacińskiego o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

II. Informacja o obowiązujących przepisach prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego

Warunki nadania stopnia doktora habilitowanego zostały unormowane w art. 219 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875, 1086, z 2021 r. poz. 159)

Zgodnie z tym przepisem stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

1) posiada stopień doktora;

2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:

a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub

b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub

c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

- obowiązujące kryteria oceny

Zgodnie z Załącznikiem nr 2 do Zarządzenia nr 5/R/08-09/2020 w kryteriach oceny zawierają się :

- informacje o ocenianych osiągnięciach naukowych i artystycznych
- informacje o miejscach publikowania prac
- ocena wskazanego przez kandydata osiągnięcia /dzieła/ w związku z określoną dyscypliną
- informacja o spełnieniu kryterium dotyczącego wykazania się istotną aktywnością naukową lub artystyczną
- informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę i sztukę

III. Informacja o dziele artystycznym stanowiącym podstawę do ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

W przedstawionej dokumentacji znajdujemy informację, że „na zrealizowane oryginalne osiągnięcia projektowe składają się” :

1. Autorski projekt edukacyjno-artystyczny – „Poznajemy własną i inne kultury poprzez muzykę chóralną” nagranie DVD [wykaz 3.1][Zał. 001]

Autor podaje następujące informacje – „Przedmiotem projektu są:

- - płyta DVD zawierająca nagrania muzyki chóralnej oraz wokально-instrumentalnej: kultur ukraińskiej, niemieckiej, polskiej i żydowskiej;
- - nagranie komentarza wprowadzającego do tych utworów;
- - książeczka zawierająca omówienie projektu i opis utworów wchodzących w jej skład
- - założenia metodologiczne i wyniki badań pilotażowych nad rozumieniem tej muzyki i postawami młodzieży licealnej w Słupsku

Już po wstępnej analizie założeń projektu widzimy bardzo mocne umocowanie tego przedsięwzięcia w obszarze pedagogiki muzycznej. Byłoby ze wszech miar korzystne, aby taka dyscyplina pojawiła się w nowej **Klasyfikacji dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych**.

Aktywność Habilitanta w bardzo szerokiej analizie wielokulturowości i jej kontekstów edukacyjnych sprawia, że zaproponowany projekt jest ze wszech miar interesujący i otwierający zarazem bogactwo odrębności i ich wzajemne przenikanie się.

Autor wśród założeń metodologicznych postanowił zbadać „rozumienie muzyki i postaw młodzieży – szkoda, że nie dookreślono względem czego”. Realizacja projektu miała miejsce od maja 2022 roku do października 2023 roku.

**2. Międzynarodowy projekt badawczo-naukowy: „Muzyka czterech kultur”.
Eksperymentalny projekt nauczania muzyki (program autorski) w szkołach
w Polsce, Niemczech i na Ukrainie. Prowadzony w latach 2010-2012 oraz
2018-2019. [Wykaz 3.2]**

Eksperymentalny autorski projekt nauczania muzyki w szkołach w Polsce, Niemczech i na Ukrainie. Prowadzony w latach 2010-2012 oraz 2018-2019 (uaktualnienie wyników badań po reformie oświaty ogólnokształcącej w Polsce – w pierwszej wersji I klasa gimnazjum, po reformie – analogicznie 7 klasa szkoły podstawowej).

Autor i kierownik projektu: Dr Jarosław Chaciński. Projekt zrealizowany w szkołach ogólnokształcących w Słupsku (gimnazjum i szkoła podstawowa), Sumach i Winnicy, (Ogólnokształcące szkoły średnie – Ukraina), Warszawie (Polsko-Niemiecka Szkoła Spotkań i Dialogu im. Willy’ego Brandta), Verden (Gimnazjum – Niemcy).

W realizacji projektu wzięło udział około 600 uczniów, którzy zostali poddani diagnostycznym badaniom osiągnięć (testy) oraz badaniu postaw (skala Likerta) do kultur muzycznych, wchodzących w skład programu. Wyniki tych badań opracowano w publikacjach autora. Ukazały się one w kilku językach: angielskim, polskim, ukraińskim, niemieckim i czeskim, dzięki czemu stały się częścią dyskusji w międzynarodowym obiegu.

W Autoreferacie czytamy : „Mój wkład w projekt jest następujący:

- Koncepcja (założenia teoretyczne) oraz autor programu (tematy i układ lekcji, scenariusze zajęć), praktyczna realizacja lekcji w: w gimnazjum w Słupsku, częściowo w szkołach ukraińskich w Winnicy i w Sumach (Ukraina).
- Przygotowanie narzędzi badawczych (testu osiągnięć, arkusza skali postaw oraz ankiety), przeprowadzenie badań, zebranie wyników, ich analiza oraz opis.
- Publikacje mojego autorstwa, które są treściowo powiązane z projektem i przedstawiają założenia teoretyczne jak i wyniki badań”.

Publikacje będące integralną częścią międzynarodowego projektu badawczo-naukowego:

1. Chaciński J., *Edukacja międzykulturowa jako wyzwanie czasów globalizacji i medializacji – wnioski dla edukacji muzycznej*, [w:] J. Chaciński (red.), *Wybrane aspekty sztuki i edukacji estetycznej*, Słupsk 2004, s. 203-214. ISBN 83-88731-19-X [Zał.002]

2. Chaciński J., *Muzyczna edukacja wielo- i międzykulturowa – zarys problematyki*, [w:] L. Markiewicz (red.), *Muzyka w szkole XXI wieku. Tradycja i współczesność*, Wydawnictwo Akademii Muzycznej w Katowicach, Katowice 2005, s. 75-83. ISBN 83-85679-18-9 [Zał.003]
3. Chaciński J., *Polska i wielokulturowość – wnioski dla pedagogiki muzycznej*, [w:] J. Chaciński (red.), *Międzykulturowe konteksty edukacji muzycznej*, PAP, Słupsk 2005, s. 95-106. ISBN 83-7467-030-4 [Zał.004]
4. Chaciński J., *Polsko-ukraińskie akcenty międzykulturowej edukacji muzycznej*, [w:] *Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції*: МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ, СумДПУ ім. Л. С. Макаренка Kijów - Sumy 2005, s. 30-40. ISBN 966-698-038-X [Zał.005]
5. Chaciński J., *Edukacja muzyczna w perspektywie założeń edukacji międzykulturowej*, „Edukacja muzyczna” 2006, vol. 2, nr 1, s. 25-53. ISSN 1895-2925 [006]
6. Chaciński J., *Muzyka w procesie kształtowania postawy wielo- i międzykulturowej*, [w:] R. Gozdecka, M. Grusiewicz (red.), *Współczesne oblicza edukacji*, UMCS, Lublin 2008, s. 33-42. ISBN 978-83-227-2870-3 [Zał.007]
7. Chaciński J., *Intercultural Perspectives on Music Education in Central and Eastern Europe*, Vol. 8. Editura Artes Iasi. Rumunia 2009. s. 257-268. ISSN 1224-6646 [Zał.008]
8. Chaciński J., *O rozumieniu muzyki innego kręgu kulturowego – możliwości i ograniczenia horyzontów własnego poznania*, „Ars inter Culturas” 2010, nr 1, s. 93-105. ISSN 2083-1226 [Zał.009]
9. Chaciński J., *Intercultural Teaching of Music at School as a Form of Dialogue and Meeting Youth from Neighbouring Countries: Poland, Germany and Ukraine*, [w:] G. Konkol, R. Nieczytorowski (red.), *Teaching and Learning Processes*, Gdańsk 2012, s. 99-112. ISBN 978-83-936400-0-3 [Zał.010]
10. Chaciński J., *Kultura duchowa człowieka, jako sfera odkrywania i przeżywania wartości w muzyce – z teoretycznych założeń programu edukacyjnego „Czterech kultur muzycznych”*, „Мистецька освіта в контексті глобалізації та полікультурності”, Матеріали Міжнародної науково-практичної

- конференції (22-23 листопада 2012 р.), Янтар. Луганськ 2012, s. 10-18. ISBN 978-966-678-421-9 [Zał.011]
11. Chaciński J., *Wyniki badań testu sprawdzającego osiągnięcia słuchowe oraz wiedzę uczniów z zakresu kultur muzycznych – polskiej, niemieckiej, żydowskiej i niemieckiej* [w:] „Збірник наукових праць Вип” 2013, vol. 1, nr 1, s. 165-174. ISBN 978-617-7487-38-7 [Zał.012]
 12. Chaciński J. *Narodowa oraz sakralno-duchowa swoistość międzykulturowo zorientowanej edukacji muzycznej*, „Studia Kulturowo-Edukacyjne” 2014, vol. 9, nr 1, s. 26-52. ISSN: 2084-4832. Czeska zmieniona wersja artykułu: 12a. Chaciński J., *Autorská koncepce hudebního mezikulturního vzdělávacího programu*, [w:] *Teorie a praxe hudební výchovy III. Sborník příspěvků z konference studentů doktorandských a magisterských studií a pedagogů hudebního vzdělávání zemí V4 v roce 2013 v Praze*, Universita Karlova, Praha 2014, s. 42-49. ISBN 978-80-7290-724-3 [Zał.013]
 13. Chaciński J. *Praktyczne zastosowania teorii pedagogiki międzykulturowej w edukacji muzycznej*, „Ars inter Culturas” 2015, nr 4, s. 13-30. ISSN 2083-1226 [Zał.014]
 14. Chaciński J., *Dzieło muzyczne obrazem wspólnych losów w Europie Środkowej i Wschodniej - na marginesie percepcji muzyki przez młodzież w Polsce, Niemczech i na Ukrainie*, „Музикознавчий універсум”, Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М.В. Лисенка, 2018, Вип. 42, s. 199-214. ISSN 2310-0583 [Zał.015]

III. Ocena dzieła artystycznego będącego częścią Autorskiego projektu naukowo-artystycznego

Dr Jarosław Chaciński w Autoreferencie trafnie argumentuje swoje „inspiracje do podjęcia się tematyki wielokulturowej. Przedstawiona dokumentacja potwierdza, jego „doświadczenia wieloletniej pracy naukowej”, ale również -jak sam stwierdza – „potrzeba stworzenia artystycznej przestrzeni reprezentowanej przez muzykę chóralną i zespół o strukturze międzykulturowej”.

Do tych celów zaangażował chóralny zespół polsko-ukraiński, który „prowadził, jako dyrygent i kierownik artystyczny, przez ostatnie 3 semestry z kontynuacją do dzisiaj (luty 2022 – czerwiec 2023 r.)”. Stwierdza on również, że „we wcześniejszych latach wprowadzał

do przedmiotu zespół wokalny z metodyką utwory z innych niż rodzimy krąg kulturowy, a także prowadząc warsztaty chóralne w Polsce oraz zajęcia warsztatowe z elementami muzyki chóralnej za granicą – na uczelniach w Niemczech i na Ukrainie”.

Tego typu rozplanowanie w perspektywie czasowej artystycznej realizacji zamierzonego repertuaru, wskazuje na dokonaną analizę problematyki wykonawczej. Jest również dowodem podjętej odpowiedzialności za kreację artystyczną poszczególnych elementów projektu.

Warto również podkreślić - zauważa to również sam autor – że, „ *zorientowanie pracy zespołu na wielokulturowy kontekst ma szczególny walor edukacyjno-artystyczny, ponieważ chórzyci poznają inną kulturę muzyczną bezpośrednio od swoich rówieśników, dla których kultura ta jest własną, rodzimą”.*

Na część artystyczną projektu składają się następujące utwory :

- **Oj chyj to kiń stoit'** – popularna pieśń ludowa w stylizacji artystycznej na chór mieszany w opr. Anatolija Awdijewskiego
- **Oj sywaja zozuleńka** został opracowany przez Mykołę Leontowycza
- Kolęda ukraińska **Nowa radist' stała** w opracowaniu przez Kyryła Stecenkę
- **Otcze nasz** (Ojcze nasz) M. Łeontowycza, część Liturgii Jana Chryzostoma (Złotoustego)
- **Boże welykyj jedynyj**, skomponowana przez Mykołę Łysenkę do tekstu Ołeksandra Konyskiego nosząca również tytuł Modlitwa za Ukrainę
- **Ein feste Burg ist unser Gott**, słowa Marcin Luter, muzyka Johann Walter
- **In einem kühlen Grunde** Max Reger , do tekstu niemieckiego poety Johanna von Eichendorffa
- **In virtute tua** – G. G. Gorczycki
- **Ose Szalom** – John Leavitt

Dobór utworów jest zgodny z założeniami projektu. Daje on możliwość uczestnikom projektu częściowego poznania pewnego idiomu kultury muzycznej danego kraju.

- Skupione solo tenorowe w pierwszym utworze i nastrojowa kontynuacja przez zespół chóralny oraz piękna wokaliza sopranowa w ostatniej zwrotce, wprowadzają słuchacza w klimat ludowej chóralnej muzyki ukraińskiej. Romantyczny charakter pieśni sugeruje

artykulację legato espressivo. W wykonaniu natomiast słychać w zespole chóralnym częściej myślenie sylabiczne.

- W utworze Oj siwa kukułka – wykonywanym przez żeński zespół wokalny słychać dobre skupione brzmienie głosów żeńskich. Piękne opracowanie pieśni angażuje wykonawców w ekspresyjną interpretację historii „*opowiedzianej przez kukułkę*”. Słuchacz poszukuje w tym wykonaniu jeszcze większego zespolenia interpretacyjnego chórzystek i dyrygenta. Wpłynęłoby to na jeszcze większe zespolenie w realizacji poszczególnych elementów muzycznych utworu.

- Bardzo znana i przez wielu interpretowana kolęda *Nowa radist*, jest dobrą częścią projektowego repertuaru. W nagraniu słychać dość wyraźnie eksponowany głos sopranowy, który brzmi zdecydowanie bardziej solowo niż chóralnie. Dowodem tego jest rodzaj emisji i impostacji w głosie śpiewaczki. Natomiast głosy męskie realizują swoją partię z kolei dość stłumioną emisją. Zaprezentowana interpretacja ma sporo cech typowych dla ludowego sposobu wykonywania tej kolędy

- Chór Juventus Cantans jest wykonawcą kolejnego utworu. Osobliwa i o medytacyjnym charakterze Modlitwa Pańska zabrzmiała jednolicie, być może bardziej deklamacyjnie niż kantylenowo, ale z interpretacyjnym zaśluchaniem. Oglądając występy zespołów chóralnych warto mieć przekonanie i dowody zarazem, że wykonawcy tworzą razem jeden organizm. W prezentowanych nagraniach dyrygent dość często skupiony jest na obserwowaniu partytury, co pozbawia go kontaktu na przykład wzrokowego z chórem. Kształtowanie ekspresji wykonawczej utworu jest niejednokrotnie efektem obserwacji przeżyć emocjonalnych poszczególnych wykonawców, co odkrywa jednocześnie kategorie ekspresji i określa jej ekstrema. Warto z tego korzystać podczas wykonywania muzyki.

- Niezwykle popularna i niejednokrotnie traktowana jako hymn Ukrainy pieśń *Boże jedyny i wielki* to kolejny utwór w części artystycznej projektu. W wykonaniu daje się odczuć niemal osobisty stosunek wykonawców zarówno do treści utworu jak również do warstwy muzycznej. Wysoki rejestr sopranu w końcowym fragmencie utworu warto zrównoważyć odpowiednią dynamiką w pozostałych głosach, aby uzyskać lepszą stopliwość brzmienia.

- *Ein feste Burg* – niezwykle znany utwór i rzecz by można zaliczany do fundamentalnych utworów Kościoła Luterńskiego, to kolejna propozycja artystyczna w omawianym projekcie. Dość szybkie tempo wykonania, zwarte i w przeważającym założeniu interpretacyjnym nader deklamacyjne. Szkoda, ponieważ umknęła linearność poszczególnych głosów oraz kadencyjność faktury poszczególnych wersów, tak ważna choćby z punktu widzenia nawiązania do tradycji i praktyki wykonawczej w polifonii. Zjednoczenie w wyrażaniu wspólnoty zabrzmiało niemal bohatercko i zdecydowanie mniej modlitewnie.

- *W chłodnej, cienistej dolinie* – to pieśń niezwykle znana w kręgu kultury niemieckiej. Wielość dostępnych interpretacji stawia dość często wykonawcę w małym zakłopotaniu, gdyż uzasadnienie kierunku interpretacji może wzbudzać różne oceny. Tym razem dobrze, że zarówno dyrygent jak i Chór Juventus Cantans w odczuwalny sposób zjednoczyli się w realizacji warstwy muzycznej utworu. Słychać myślenie tekstem, choć słychać również jeszcze niezbyt wyrównaną warstwę fonetyczną języka niemieckiego. To nie jest łatwe zwłaszcza w zespołowym wykonaniu. Interpretacje tego utworu można zaliczyć do poprawnych.

- Współczesność zagościła na dobre w wykonaniu utworu G. G. Gorczyckiego *In virtute tua*. Piszący te słowa ma na myśli obsadę instrumentów realizujących ten utwór. Nie jest to wskazane, aby *continuo* /partia harmoniczna/ realizować na fortepianie. Do tego celu wskazany byłby pozytyw. Można w takiej sytuacji podjąć starania i wykorzystać dobre współczesne instrumenty, które mają możliwości brzmieniowe, będące rezultatem zastosowania wysokiej jakości samplów dźwiękowych, oddających niemal dokładnie brzmienie instrumentów z epoki. W rzeczywistości otrzymamy brzmienie, z którym zestawienie partii głosów wokalnych będzie bliższe cechom epoki.

Wśród wielu teoretyków, wykonawców toczony jest spór co do poprawności i rzetelności takiej propozycji. Niemniej jednak w sytuacji braku dostępu do tradycyjnego instrumentu z epoki można odważyć się na tego typu zestawienie instrumentarium choćby ze względu na gatunek dźwięku, jego barwę, inicjowanie brzmienia, możliwy rodzaj artykulacji etc..

W zaprezentowanym wykonaniu widoczna jest jeszcze jedna dość spora różnica. Gest dyrygenta jest inny/dłuższy/, realizujący inną artykulację niż zespół chórny i instrumentalny. Tym razem plus dla zespołu instrumentalnego i wokalnego. Warto przy

kolejnej okazji wykonywania tego utworu jeszcze bardziej podkreślić doprowadzenie do kadencji w poszczególnych wersetów tekstowych utworu.

- Zwieńczeniem koncertu jest utwór z kręgu kultury żydowskiej – *Ose Szalom*. Wykonanie tego typu utworu wymaga od wykonawców zrozumienia i dokładnego poznania atmosfery i klimatu żydowskiej modlitwy. Można stwierdzić, że w dość dużym stopniu wykonawcom się to udało. Autor w końcowym komentarzu zwraca uwagę na różnice pomiędzy utworami, będące rezultatem różnorodności kanonów narodowych. To bardzo trafne dookreślenie całego zaprezentowanego repertuaru.

Podsumowując część artystyczną projektu należ stwierdzić, że Pan dr Jarosław Chaciński, dokonał bardzo dobrego wyboru utworów. Ukazanie wielokulturowości zostało osiągnięte. Dla piszącego te słowa jest rzeczą oczywistą, że część artystyczna projektu stanowi jeden z jego elementów i nie może być podstawą do oceny całości zamierzenia naukowo-artystycznego.

Wartością samą w sobie jest sam pomysł tego typu przedsięwzięcia naukowo-artystycznego oraz jego koncepcja i realizacja. Dodatkowo należy podkreślić i docenić cel edukacyjny projektu. Jego wartość dydaktyczna jest naprawdę znacząca.

IV. Ocena zawartości i publikacji będącego częścią Autorskiego projektu badawczo-naukowego

Drugą część habilitacji, będącą autorskim projektem dra Jarosława Chacińskiego stanowi Eksperymentalny projekt nauczania muzyki w szkołach w Polsce, Niemczech i na Ukrainie. Przeprowadzony on został w latach 2010-2012 oraz 2018-2019. Świadczą o tym wykazy zawarte w przedstawionej dokumentacji. Naukowe umocowanie zarówno tematyki projektu jak również jego etapów oraz założeń dydaktyczno-metodologicznych Autor zawarł w szeregu publikacji, których wykaz przedstawił w dokumentacji. Zakres oraz miejsca gdzie miała miejsce naukowa refleksja habilitanta obejmują ośrodki krajowe jak również międzynarodowe. Fakt ten potwierdza międzynarodowy aspekt projektu.

Habilitant w omówieniu tej części zrealizowanego projektu podkreśla szereg idei, które są niezbędne do prawidłowego zrealizowania założeń badawczo-naukowo-dydaktycznych.

Są to :

- a) Międzykulturowo zorientowane programy edukacyjne – układy odniesienia wobec własnej koncepcji innowacyjnego programu autorskiego.
 - b) Program edukacji muzycznej zorientowany na refleksję dzieła muzycznego własnej i innej kultury
 - c) Wzrost muzyki etnicznej i jej rola w konstruowaniu programu dydaktycznego zorientowanego międzykulturowo
 - d) Hymny narodowe – droga do poznania kultury własnej i innej
 - e) Muzyka religijna w programie międzykulturowo zorientowanej edukacji muzycznej
- Powyższe zestawienie potwierdza bardzo rzetelne i przemyślane założenia merytoryczne projektu, jak również – oparte zapewne na sporym pedagogicznym doświadczeniu Autora – założenia edukacyjno-dydaktyczne.

Słusznie zaznaczono w opisie, że „niezbędna staje się zatem korelacja metodyczno-treściowa w zakresie następujących przedmiotów: Język polski, Języki obce, Historia, Wiedza o społeczeństwie, Plastyka oraz Religia”.

Z szacunkiem i uznaniem należy odnieść się do przedstawionych przez dra J. Chacińskiego warunków realizacji bloku programowego, a w nich zwrócić uwagę na :

1. Wysokie przygotowanie zawodowe nauczycieli

2. Odpowiednio wyposażoną pracownię muzyczną

Powyższe jest potwierdzeniem troski Autora projektu nie tylko o chwilowe warunki do realizacji podjętego zadania, ale dowodzi myśleniu perspektywicznym, odnoszącemu się do edukacji muzycznej w ogóle.

Informacja o udziale w konferencjach międzynarodowych i ogólnopolskich, a także o aktywności naukowej i artystycznej

W dokumentacji znajdujemy wykaz /scany PDF/16 certyfikatów i zaświadczeń, potwierdzających aktywność naukową Habilitanta. Lektura powyższego obrazuje w pełni zakres podejmowanych aktywności w tym obszarze. Trzeba również zaznaczyć, że w dokumentacji jest wykaz działalności artystycznej dra Jarosława Chacińskiego, która to zawiodła Go do etapu samodzielnego zrealizowania wykonań repertuaru, składającego się na pierwszą część habilitacji.

Działalność dra Jarosława Chacińskiego była wielokrotnie zauważana zarówno w środowisku lokalnym jak również poza nim. W dokumentacji znajdujemy wykaz 12 nagród przyznanych Habilitantowi na przestrzeni ostatnich lat.

Informacja o działalności dydaktycznej dr Jarosława Chacińskiego

Osiągnięcia dydaktyczne

Od początku Jego pracy dydaktycznej w Uniwersytecie Pomorskim w Słupsku, uprzednio Akademii Pomorskiej w Słupsku (uprzednio Pomorska Akademia Pedagogiczna Wyższa Szkoła Pedagogiczna), prowadził w Instytucie Muzyki różne przedmioty, które związane były z Jego zawodowymi specjalnościami. Stwierdza, że "jako nauczyciel emisji głosu miałem również możliwość prowadzić przedmiot „Warsztaty z higieny i emisji głosu” na kierunkach pedagogicznych oraz podyplomowych. Przez 9 lat byłem zapraszany do wygłoszenia wykładów z tego przedmiotu na studiach podyplomowych „Logopedia” prowadzonych na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. W związku z tą działalnością rozszerzyłem problematykę nauczania emisji głosu ze studentami edukacji artystycznej na zagadnienia dotyczące sztuki mówienia, fonetyki, artystycznej recytacji oraz ochrony głosu i profilaktyki zawodowej nauczycieli oraz pedagogów”.

W ostatnich latach podjął się zadania prowadzenia przedmiotów skorelowanych z licznymi swoimi publikacjami dotyczącymi problematyki diagnostyki edukacyjnej oraz eksperymentalnych programów nauczania muzyki w szkolnictwie ogólnokształcącym. Były to przedmioty: seminarium dyplomowe i magisterskie, pedagogika, dydaktyka muzyki, współczesne nurty edukacji muzycznej.

Artykuły naukowe, których autorami byli Jego magistranci:

– mgr Beata Stenka artykuł *Kondycja i miejsce muzyki w mediach. Znaczenie środków masowego przekazu w procesie kształtowania zainteresowań muzycznych młodego pokolenia*

ukazał się w tomie pod redakcją Jarosława Chacińskiego w: *Wybrane aspekty sztuki i edukacji estetycznej*, Słupsk 2004, s. 235-251,

– mgr Lucyna Kreft artykuł opublikowany w tomie pokonferencyjnym *Слов'янське музичне мистецтво в контексті європейської культури*, Winnica 2012.

Uczestniczki seminarium magisterskiego – Lucyna Kreft, Karolina Andraszewicz i Julia Musiichenko – wzięły udział w międzynarodowej konferencji w Pradze „Teorie a praxe hudební výchovy III”. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Praga 14-15 listopad 2013, gdzie wygłosiły referaty. Zostały one opublikowane w monografii pokonferencyjnej.

Oto tematy referatów:

– Karolina Andraszewicz, *Tanec ludowy na Kociewiu w edukacji regionalnej oraz procesie rewitalizacji kultury etnicznej w środowisku dziecięcym i młodzieżowym*, *Theory and Practice in Music Education in Schools*, s. 189-93,

– Lucyna Kreft, *Curricular and Extracurricular Music Education as a Factor Stimulating the Development of Musical Interests of Junior High School Students in Gimnazjum No. 1 in Starogard Gdański*, s. 42-45,

– Yuliia Musiichenko, *Folk instrumental ensembles as a factor determining identity and locality in the Ukrainian community*, s. 139-143. „Teorie a praxe hudební výchovy VI”

Ponadto Lucyna Kreft wzięła udział w zorganizowanej konferencji „Pedagogika muzyczna w kontynuacji i przełomie: historyczne perspektywy i aktualne odniesienia w europejskim kontekście” oraz wygłosiła referat *Muzyczna edukacja równoległa dzieci młodszych a ich osiągnięcia w nauczaniu wczesnoszkolnym w opiniach nauczycieli kształcenia zintegrowanego wybranych szkół w powiecie starogardzkim*. Była autorką recenzji monografii.

W latach 2000-2005 był kierownikiem i wykładowcą wielu edycji studiów podyplomowych „Sztuka – muzyka z plastyką” oraz „Wiedza o kulturze”, w których brało udział wielu czynnych nauczycieli tych przedmiotów w regionie.

Jest autorem i koordynatorem programu dydaktycznego „Podwójny dyplom” realizowanego w oparciu o umowy z Uniwersytetami w Chersoniu, Łucku, Żytomierzem, Czerniowcami, Iwano-Frankowsku i Kropywnyckym (Ukraina). Przez kilka semestrów był opiekunem studentów z Ukrainy przebywających w Instytucie Muzyki na wymianie semestralnej.

Ponadto w ramach prowadzonego przedmiotu – *„Zespół wokalny z metodyką”* dzięki inicjatywie Dra Jarosława Chacińskiego organizowano w latach 2001-2009 koncerty dyplomowe dla abiturientów (licencjatu i magistrantów) rodzimego kierunku studiów, które

były wówczas jedyną formą artystycznej weryfikacji osiągniętych końcowych efektów kształcenia.

Był opiekunem artystycznym studentki Natalii Markina z Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Skoworody, przebywająca na wymianie semestralnej w uczelni. Wzięła ona udział w I Ogólnopolskim wokalnym konkursie dla dyrygentów „Dirigere e cantare” organizowanym w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, w dn. 4-5.01.2018 roku.

Informacja o działalności upowszechniającej naukę i sztukę

Dopełnieniem szerokiej działalności Habilitanta są wskazane w dokumentacji osiągnięcia popularyzujące naukę i sztukę. W dokumentacji czytamy : cyt.

- a) Pisząc przez okres około 3-ech lat recenzje koncertów do miejscowej gazety, relacjonując, oceniając i przedstawiając te wydarzenia w szerszym kontekście artystyczno-kulturowym opublikowałem około 30 artykułów, wydrukowanych przeważnie w „Głosie Pomorza”, czasem w innych czasopismach np. „Życiu muzycznym”.
- b) Powierzano mi również prowadzenie koncertów kameralnych, wykonywanych najczęściej przez solistów z akompaniamentem fortepianu, lub np. duety fortepianowe. Dużym wyzwaniem było poprowadzenie koncertu niemieckiej orkiestry kameralnej „Sinfonietta” pod dyrekcją Christiana Gayeda, Ponadto napisałem kilka artykułów o muzyce lub edukacji muzycznej do czasopism popularyzujących ten obszar kultury i działań artystycznych. Zaliczam do nich „Wychowanie muzyczne w szkole”, „Życie Muzyczne” oraz „Poradnik muzyczny”.
- c) Udział w „Bałtyckim Festiwalu Nauki” i upowszechnianie sztuki muzycznej, w tym wielokulturowej w środowisku uczniów słupskich szkół.

Powyższe kolejny raz potwierdza dużą i skuteczną aktywność Pana dra Jarosława Chacińskiego w obszarze szeroko rozumianej kultury muzycznej ściśle skorelowanej z jej aspektem pedagogicznym w postaci Pedagogiki muzycznej.

KONKLUZJA

W niniejszej recenzji przeanalizowano przedstawione obszary działalności dr Jarosława Chacińskiego, zawarte i opisane w dokumentacji postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne. Dokonano oceny :

1. Autorskiego projektu edukacyjno-artystycznego – „Poznajemy własną i inne kultury poprzez muzykę chóralną” nagranie DVD [wykaz 3.1][Zał. 001]

będącego integralną częścią dokumentacji oraz

2. Międzynarodowego projektu badawczo-naukowego: „Muzyka czterech kultur”. Eksperymentalny projekt nauczania muzyki (program autorski) w szkołach w Polsce, Niemczech i na Ukrainie. Prowadzony w latach 2010-2012 oraz 2018-2019. [Wykaz 3.2]

W związku z powyższym stwierdzam, że zrealizowane i przedstawione do oceny projekty stanowią znaczący wkład w rozwój **Pedagogiki muzycznej**, będącej w rozumieniu piszącego te słowa integralną częścią dyscypliny sztuki muzyczne.

Nie jest celem niniejszej oceny polemizowanie z aktualnie obowiązującym stanem prawnym. Celem nadrzędnym i adekwatnym w stosunku do zawartości przedstawionej w niniejszym postępowaniu dokumentacji, pozostanie szacunek i uznanie dla Habilitanta za zakres podjętych i zrealizowanych zadań oraz ich znaczenie w formowaniu współczesnych warunków dla prawdziwej muzycznej edukacji i jej wielokulturowego aspektu.

Poziom artystycznej prezentacji nie w każdym przypadku jest zadowalający. Piszący te słowa zamieścił w treści recenzji stosowne uwagi. Założony cel artystyczny i naukowy został jednak zrealizowany. Warto w tym miejscu dodać, że wartość merytoryczna założonych celów artystycznego oraz w szczególności celów naukowo-badawczych jest godna uznania.

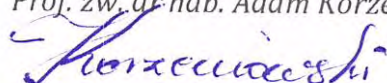
Przeanalizowana działalność naukowa jest w przypadku dr Jarosława Chacińskiego znacząca. Habilitant poprzez prowadzoną aktywność w tym obszarze jest wartościowym propagatorem wielokulturowości rozumianej przez pryzmat muzycznej edukacji w swoim regionie, w Polsce i w znacznym stopniu także na arenie międzynarodowej.

Wszystkie wyszczególnione powyżej wnioski dowodzą, że działalność dr Jarosława Chacińskiego ma znaczący wpływ na rozwój prezentowanej dyscypliny, w szczególności w odniesieniu do **Pedagogiki muzycznej**.

Ostateczna konkluzja jest **POZYTYWNA**

Działając na podstawie art. 219 oraz 221 ust. 2 ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) wnoszę o nadanie Panu dr Jarosławowi Chacińskiemu stopnia doktora habilitowanego sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Kraków 28 maja 2024 roku

Prof. zw. dr hab. Adam Korzeniowski

Akademia Muzyczna im. K. Pendereckiego
w Krakowie